

EEN ZIJDEN
DRAAD

ROMAN

Kim Vogel
Sawyer

Kim Vogel Sawyer

EEN ZIJDEN
DRAAD

Roman

Vertaald door Geraldine Damstra

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

1

Zondag 1 september 1895

De wijk Pine Hill, Atlanta, Georgia

Laurel Millard

Laurel zwaaide haar voeten van de armleuning van de bank op de vloer en kwam overeind. Het boek dat ze aan het lezen was, gleed van haar schoot en belandde met een zachte plof op het verschoten vierkanten kleed dat een eiland vormde midden op de versleten vloer. Normaal gesproken zou ze het boek – een kostbaar iets voor zowel haar als mama – meteen hebben opgeraapt, maar ze hoorde gemompel op de veranda en het klikken van een sleutel in de voordeur en vergat het. Wie van haar broers en zussen had besloten mama's middagdutje te verstoren?

De deur ging krakend open en haar broer Alfred – de oudste van de Millardkinderen – stapte met zijn gebruikelijke air van gewichtigheid over de drempel. Hun zus Nell kwam achter hem aan. Plotseling werd Laurel ongerust, en ze sprong overeind. Er moest iets met de familie aan de hand zijn, als zowel de pretentieuze Alfred als de stijfkoppige Nell – die niet eens samen in de bank in de episcopale kerk waar de familie Millard altijd naartoe ging konden zitten zonder midden onder de preek ruzie te krijgen – samen hiernaartoe kwamen.

‘Alfred, Nell, wat...’ Laurels mond viel open van verbazing, want achter Nell volgden ook nog Eugene, Raymond en Mayme. Haar vijf broers en zussen waren nooit eerder tegelijkertijd, zonder hun vrouw of man en kinderen, langsgelkomen voor een bezoek. Haar knieën begonnen te knikken en ze zakte neer op het middelste kussen van de bank terwijl ze hen met open mond bang en niet-begrijpend aankeek.

Alfred fixeerde haar met zijn bruine ogen en vroeg: ‘Ligt mama te slapen?’

Wat deed mama anders zondagmiddag om half vier? Laurel hield die vraag maar voor zich. Alfred was negentien jaar ouder dan zij en had de neiging om bijna alles wat ze opperde brutaal te vinden. Ze knikte.

‘Goed.’ Alfred maakte een kort gebaar met zijn hand naar de anderen, waarop die hun lichte mantels en hoeden afdeden en aan de staande kapstok naast de deur hingen. Nell drukte haar vinger tegen haar lippen en keek hen met een waarschuwende frons aan. Ze gingen allemaal zitten: Alfred op wat Laurel altijd papa’s stoel noemde, hoewel ze zich niet kon herinneren dat haar vader erin had gezeten. Nell in mama’s schommelstoel, Eugene op de ronde kruk achter mama’s weefgetouw en Raymond en Mayme aan weerszijden van Laurel op de bank.

Haar maag kromp ineen. Was dit hoe een konijn zich voelt dat door een roedel hongerige coyotes in een hoek wordt gedreven? Ze moest iets doen om haar zenuwen tot bedaren te brengen en daarom leunde ze naar voren om het boek van de grond te pakken.

Raymond klemde zijn hand om haar knie en schudde zijn hoofd.

Laurel wees naar het boek en zei: ‘Maar ik wilde alleen maar –’
‘Stil.’ Mayme raapte het boek met het groene stoffen omslag, *Cesar Cascabel* van Verne, op. Ze streek de gekreukelde bladzijden glad en sloeg het dicht. Vervolgens legde ze het naast de mooie handgeschilderde olielamp op het tafeltje dat papa mama vijftien jaar geleden op hun laatste trouwdag voor zijn dood had gegeven.

Precies op het moment dat Mayme het boek losliet, schraapte Alfred zijn keel. Alsof dat een geheim teken was, vouwde iedereen – ook Laurel – de handen in de schoot en keek naar hem. Hij sloeg zijn benen over elkaar en zei: ‘We zijn hier voor mama.’

Laurel kreeg een droge mond. ‘Is er iets aan de hand?’ vroeg ze. ‘Is ze ziek?’

Natuurlijk was alles in orde met mama. Als ze een of andere

ziekte had, zou Laurel dat hebben gemerkt. Per slot van rekening woonde zij bij mama in huis, werkten ze zij aan zij aan het weefgetouw of deden naaiklussen, en zaten ze elke avond samen in de zitkamer, waarbij ze elkaar om de beurt hardop voorlezen uit een van de boeken uit de enige, volgeladen kast tegen de muur. Sinds Mayme – qua leeftijd het dichtst bij Laurel – tien jaar geleden getrouwd was en vertrokken naar haar eigen huis, waren ze nog maar met hun tweetjes, dus Laurel wist beter dan wie ook hoe het stond met mama's gezondheid.

Nell trok een gezicht. 'Natuurlijk niet, Laurel. Doe niet zo dramatisch.'

Bedoelde ze dramatischer dan dat zij hier plotseling met z'n allen kwamen binnenvallen? 'Wat is er dan?'

Alfred liet zijn voet op en neer dansen. Doordat er geen gordijnen voor de ramen van de zitkamer hingen, scheen het zonlicht fel op de neus van zijn stevig gepoetste en nu glanzende schoen. 'Volgende week wordt mama zestig.'

Laurel fronste en zei: 'Ja, dat weet ik. Maar ze heeft tegen mij gezegd dat ze geen feestje wil, dus als jullie allemaal hier zijn om er één te helpen organiseren, dan –'

'Ze wordt een jaartje ouder,' viel Alfred haar in de rede. Waarschijnlijk beschouwde hij haar opmerking als een onderbreking, want hij keek haar streng aan en vervolgde: 'En ze zou niet in haar eentje moeten opdraaien voor het huis en de tuin.'

Nell perste haar lippen op elkaar en klakte met haar tong. 'In het ideale geval zou ze een man hebben gehad die haar hielp.' Hoewel de ramen open stonden, was het verstikkend heet in de kamer. Nells ijskoude blik zorgde er echter voor dat er een rilling langs Laurels rug liep. 'Als jij niet de enige potentiële kandidaat had weggejaagd, dan zouden we dit gesprek nu niet hoeven voeren,' voegde ze er nog aan toe.

Zouden ze het haar dan nooit vergeven dat ze elke keer als meneer Davis bij mama op bezoek kwam, had gehuild? Laurel spreidde haar handen en zei verontschuldigingend: 'Ik was nog niet eens drie.'

Nell rolde met haar ogen. ‘Dat maakt niet uit. Door jouw gejack gaf hij zijn pogingen op mama het hof te maken, en daarom is ze tot op de dag van vandaag alleen.’

Eugene, altijd de stilste van de groep en Laurels favoriete broer, schoof heen en weer op de kruk. ‘Op haar leeftijd is de kans klein dat ze nog zal trouwen.’ Hij keek even naar Alfred, als om hem te vragen of hij het juist had geformuleerd. ‘Dus die ene kans die ze had met meneer Davis...’

Laurel knarsetandde. Ze kon zich meneer Davis niet eens herinneren, laat staan waarom ze gehuild had als hij naar haar keek. Had mama het verhaal niet bevestigd, dan zou Laurel Mayme of Raymond ervan verdenken het te hebben verzonnen om nog een excuus te hebben om haar te kwellen.

Mama had haar laat gekregen, nadat ze drie keer op rij een kindje had verloren, en de anderen beschuldigden haar er altijd van mama’s lievelingetje te zijn. Na al die jaren zou ze hen niet meer van mening kunnen laten veranderen en dus verspilde ze er geen energie meer aan om zichzelf te verdedigen. Maar o, wat was het moeilijk om niet te reageren op deze oneerlijke beschuldiging. Ze pakte een loshangende pluk haar en wikkelde die om haar vinger.

Blijkbaar wist Eugene niet wat hij verder nog moest zeggen, dus wendde Laurel zich tot Alfred, en vroeg: ‘Wat proberen jullie me te vertellen?’

Alfred zat met zijn benen over elkaar geslagen, maar zette ze weer naast elkaar op de grond en boog zich iets naar voren, waarbij hij zijn donkere wenkbrauwen fronste. ‘Als mama seniel wordt, zal er iemand voor haar moeten zorgen, en wij denken dat jij daarvoor de juiste persoon bent.’

Laurels mond viel open van verbazing en ze duwde even zwijgend haar vingertoppen tegen het lijfje van haar jurk.

Nell knikte zo heftig dat er een speld uit de donkere knot boven op haar hoofd viel en zei: ‘Zo is het. Mama riskeerde haar leven door jou op deze wereld te zetten. Ze was bijna samen met jouw tweelingzusje gestorven.’

Plotseling werd Laurel zo verdrietig, dat de tranen haar in de ogen schoten. Hoe kon het dat ze zo veel verdriet had om iemand die ze nooit had gekend? Haar hele leven had ze twee belangrijke personen gemist: haar vader en haar tweelingzusje, dat haar ouders Lily hadden genoemd.

Zich niet bewust van Laurels verdriet – of wellicht preciezer: het kon haar niet schelen – vervolgde Nell met schelle stem: ‘Nou, op haar 42e zou ze zover moeten zijn dat ze haar eerste kleinkinderen kon verwennen, maar in plaats daarvan lag jij aan haar borst te lurken. Je bent haar heel veel dank verschuldigd, Laurel, en dat kun je goedmaken door ermee in te stemmen hier bij mama te blijven tot de dag dat we haar te ruste leggen naast papa.’

Laurel lachte vol ongeloof en zei: ‘Dat kun je niet menen.’

Mayme sloeg haar armen over elkaar voor haar borst en gluurde langs haar neus naar Laurel. ‘O ja, dat meent ze wel. We menen het allemaal.’

‘Het is het meest voor de hand liggende,’ zei Raymond. ‘De rest van ons heeft een eigen huis.’

‘En een eigen gezin,’ voegde Mayme eraan toe.

‘Je kunt niet van ons verwachten dat we onze verantwoordelijkheden verwaarlozen,’ zei Raymond beschuldigend.

En Mayme voegde er nog aan toe: ‘Je kunt nu niet alleen aan jezelf denken na alles wat je haar hebt gekost.’

Laurel keek zo snel van de een naar de ander dat het haar begon te duizelen. Ze stak haar beide handen op en sloot haar ogen. ‘Hou op. Alsjeblieft... wees stil en laat me nadenken.’

‘Er is niets om over na te denken.’

Snel deed ze haar ogen weer open, en ze zag dat Alfred haar met een strenge frons op zijn gezicht aankeek.

‘We hebben er goed over nagedacht, het uitgebreid besproken, en we zijn het er allemaal over eens dat dit de beste manier is om er zeker van te zijn dat aan mama’s behoeften zal worden voldaan.’

‘Maar...’ zei Laurel, en ze slikte. En haar behoeften dan? Wat zij wilde? Ze had al bijna twee jaar geen contact meer met haar

vriendinnen. Die waren toen ineens zo dol op de jongens geworden, dat ze niet goed had geweten wat ze ermee aan moest. Nu ze achttien was, dacht ze er echter wel vaak over na hoe fijn het zou zijn om te trouwen en moeder te worden. Nou, mama dacht waarschijnlijk wel aan Laurels toekomst, want ze had al twee keer toegestaan dat Patrick Brinkley bij haar langskwam. Twee keer!

Ze draaide de haarlok opnieuw om haar vinger en keek rond in de kamer, waarbij ze één voor één de gezichten van haar broers en zussen bestudeerde. Was er in ten minste een paar koffiebruine Millard-ogen ook maar een greintje begrip te vinden? Ze zag niets, hoewel ze vermoedde dat er bij Eugene enige sympathie te zien zou zijn als hij haar zou durven aankijken.

Laurel liet de haarlok vallen en knipperde haar tranen weg. 'Jullie verlangen echt van me dat ik mijn wens voor een eigen gezin opgeef?' vroeg ze.

'Voorlopig wel, ja,' beet Nell haar toe. 'Het is gewoon terecht. Jij bent de jongste. Mama is altijd dol op je geweest. Nu mag er weleens iemand dol zijn op haar.'

'En die persoon mag jij zijn,' zei Mayme.

'Dat is dan afgesproken.' Alfred sloeg met zijn handen op zijn knieën en ging staan. Nell, Eugene, Raymond en Mayme kwamen ook overeind en liepen naar de kapstok. Terwijl ze hun spullen pakten, keek Alfred Laurel nog even dreigend aan. 'Ik vertrouw erop dat je ervoor zorgt dat mama haar laatste jaren niet behoeftig en in eenzaamheid hoeft door te brengen,' zei hij. 'Je stelt ons toch niet teleur?'

Laurel bleef zitten, want haar benen trilden zo dat ze haar gewicht niet konden dragen. Iets in haar verzetten zich tegen de verwachtingen van haar broers en zussen, maar Alfred had nooit eerder gezegd dat hij haar vertrouwde. Haar grote volwassen broer die ze altijd geprobeerd had tevreden te stellen – wat haar niet was gelukt – bood haar nu de kans om het in zijn ogen weer goed te maken.

Het hoopvolle kind in haar schudde het hoofd en ze antwoordde: 'Nee, Alfred, dat zal ik niet doen.'

Peachtree Street, Atlanta
Langdon Rochester

‘Langdon, ik ben ontzettend teleurgesteld in je.’

Langdon probeerde niet te snuiven. Wanneer was vader niet teleurgesteld in hem? Hij bleef rustig op de bank liggen, zijn hoofd tegen een gecapitonneerd kussen en zijn voeten over elkaar op de armleuning aan de andere kant. Wel draaide hij zijn hoofd en keek naar zijn vader, die van de brede deur van de bibliotheek naar de oorfauteuil voor de haard liep, waarin geen vuur brandde. Zijn gedachten gingen terug naar wat er die dag allemaal was gebeurd. Hij was naar de kerk geweest met zijn ouders en was wakker gebleven tijdens de dienst, waarna ze tergend lang hadden geluncht en hij een vrolijk gesprek had gehad met zijn moeder. Hij had zelfs bedankt voor de middagsigaar. Wat voor reden had Harrison Faulk Rochester nu weer om te denken dat zijn zoon iets fout had gedaan?

Vaders gezicht vertrok tot een grimas en hij gebaarde met beide handen naar Langdon. ‘Moet je jezelf nu eens zien,’ verzuchtte hij. ‘Je bent 23 jaar oud, afgestudeerd aan de universiteit, maar hebt niets beters te doen dan op de bank liggen en net doen alsof je aan het lezen bent. Altijd maar aan het lezen.’ Hij wierp een boze blik op het tijdschrift dat Langdon tegen zijn buik gedrukt hield en vroeg: ‘Wat lees je nou eigenlijk?’

Langdon draaide het tijdschrift, de *Harper's Weekly*, om en liet het zijn vader zien. ‘Het is een oud nummer – van januari ’93 – maar het artikel over de Internationale Monetaire Conferentie is nog best interessant.’

Vader gromde. ‘Je vult je hoofd tenminste niet met onzin.’

Langdon kwam overeind en gooide het tijdschrift aan de kant. Als vader binnengekomen was terwijl zijn zoon het feuilleton over soldaat Connors aan het lezen was, dan zou hij in woede zijn uitgebarsten. Op z’n best romantische onzin, zou hij het noemen. ‘Als het u grieft dat ik op zondagmiddag een tijdschrift lees, vader, dan neem ik met alle plezier een boek.’ Hij stond op en ging voor

een van de 24 kamerhoge boekenkasten staan.

Vader liet zich in een van de stoelen vallen en sloeg met zijn hand op de met brokaat beklede armleuning. ‘Het feit dat je op zondagmiddag leest, is niet waar ik me aan erger. De zondag is in elk geval een rustdag die door zowel gelovigen als niet-gelovigen wordt gehouden. Ik word ziek van jouw luie gedrag de rest van de week, en je moeder ergert zich eraan.’

Moeder ergerde zich aan hem? Langdon keek zijn vader aan en sloeg zijn armen over elkaar. Na de kerkdienst had hij het vest van zijn pak uitgedaan en de bovenste knopen van zijn overhemd losgemaakt. Het was inmiddels al na vieren en vader zat nog steeds strak in het pak, tot aan de zwart-grijs gestreepte zijden stropdas toe. De kraag van zijn overhemd, dichtgebonden met de keurig gestrikte stropdas, drukte in zijn hals en duwde zijn vel over de witte rand heen. Hij zag er heel saai en stijf uit. Was vader ooit jong en heerlijk onbezorgd geweest? Waarschijnlijk niet.

Langdon liep naar de andere stoel en ging erin zitten, waarbij hij er goed op lette dat hij dezelfde waardige houding aannam als zijn vader. ‘Ik ben nog maar tweeënhalve maand geleden afgestudeerd,’ zei hij. ‘Ik wist niet dat het feit dat ik me een paar weken heb ontspannen, mama ergernis bezorgde.’ Hij streek met zijn hand door zijn haar en veegde de dikke lokken van zijn voorhoofd. ‘Wat had ze dan gewild dat ik deed?’

‘Volwassen worden,’ blafte vader, waarna hij zijn hoofd boog en met zijn vingertoppen zijn grijzende slapen masseerde.

Langdon beet zijn tanden op elkaar en boorde zijn vingers in het houtsnijwerk van de armleuning. Dat waren niet zijn moeders woorden. Zijn lieve moeder was niet zo kortaangebonden. Vader daarentegen deed niet anders. Die zei eigenlijk alleen maar iets tegen hem als hij meende hem te moeten berispen. Toen Langdon nog in het studentenhuis woonde, had hij besloten dat hij beter zichzelf kon plezieren, omdat hem dat bij zijn vader toch niet ging lukken. Maar als hij moeder er verdriet mee deed...

Vader keek Langdon met een vermoeide maar vastberaden blik in zijn ogen strak aan. ‘Ik tolereerde dat je een aantal vakken over

moest doen, al betekende dit dat je een jaar langer over je studie deed. Toen je avond aan avond laat thuiskwam – meestal slonzig en stinkend naar de sigarenrook – en vervolgens tot twaalf uur in je bed bleef liggen, hield ik op aandringen van je moeder mijn mond.’ Hij schudde zijn hoofd en kreeg rode vlekken in zijn gezicht. ‘Toegegeven, dat is deels mijn eigen schuld. Ik heb het goedgevonden dat je moeder al te toegeeflijk tegenover je was, omdat je ons enige kind bent. Maar die tijd is nu voorbij. Je bent geen kind meer dat vertroeteld moet worden. Je bent een volwassen man, Langdon. Gedraag je ook zo.’

‘Je bent zes, Langdon, oud genoeg om je eigen schoenen dicht te gespen.’

‘Je bent negen, Langdon, te oud om te huilen als je je knie hebt geschaafd.’

‘Je bent vijftien, Langdon. Je blijft aan tafel zitten en doet mee aan een verstandige conversatie.’

De ene na de andere verwachting die zijn vader had uitgesproken, schoot door zijn hoofd. Hij had geleerd zijn schoenen dicht te gespen, zijn tranen in bedwang te houden, mee te doen aan het gesprek als ze aan tafel zaten te eten. Allemaal zonder ooit een woord van lof te hebben ontvangen. Hij slikte zijn wrok in en dwong zichzelf nonchalant te vragen: ‘Wat wilt u van me, vader?’

De oudere man stond op en keek Langdon boos aan. ‘Ik wil de zekerheid dat er in de toekomst goed gezorgd gaat worden voor het bedrijf waarvoor ik zo hard gewerkt heb om het op te bouwen,’ antwoordde hij. Vervolgens haalde hij diep adem, waardoor zijn buik wat uitzette, en hij maakte de knoopjes van zijn vest los. ‘Vanaf morgen sta je dus om zes uur op en ga je met mij mee naar de fabriek.’

‘Maar morgen is het de Dag van de Arbeid.’ Hoewel de nationale feestdag voor arbeiders nog relatief nieuw was, was vader een vurig voorstander van het uitvoeren van presidentiële besluiten.

Met duim en wijsvinger kneep zijn vader in zijn neusbrug en hij sloot even zijn ogen. Toen hij ze weer opendeed, glom er een vastberaden blik in zijn blauwgrijze ogen. ‘Inderdaad, morgen is het de Dag van de Arbeid, maar ik ga ’s middags naar kantoor

zodat mijn werknemers hun loonzakjes kunnen komen ophalen. De betaaldag is al verschoven, omdat de eerste van de maand op een zondag viel. Ik wil niet van hen vragen nog een hele dag te wachten.’

‘Als u er alleen maar ’s middags naartoe gaat, waarom moeten we dan om zes uur opstaan?’

‘Omdat je het volstrekt verleerd bent om je weg naar de ontbijttafel te vinden, en de mogelijkheid moet krijgen je gewoonte om lang in bed te blijven liggen te veranderen.’

Vader zakte in de stoel. ‘Vanaf morgen ben je mijn leerjongen, bij gebrek aan een beter woord, en ga je alles leren wat erbij komt kijken om de fabriek te leiden en toezicht te houden op mijn vastgoed.’

Langdon kneep zijn ogen tot spleetjes, leunde achterover in zijn stoel en legde zijn hand onder zijn kin. Zijn studies aan de universiteit – techniek, financiën en bedrijfskunde – waren uitgekozen door vader, om hem voor te bereiden op een dag het bedrijf over te nemen. Langdon wist al jaren hoe zijn leven zou gaan verlopen en hij had het geaccepteerd, er zelfs naar uitgezien. De leiding hebben over bijna honderd werknemers? Hen zijn orders laten uitvoeren zoals hij altijd die van vader uitvoerde? Zijn borst zwol van trots als hij dacht aan de macht die hij zou bezitten.

Natuurlijk had hij gehoopt nog een paar maanden vakantie te kunnen houden voordat hij de teugels in handen zou krijgen. Maar hij had bij pokeren leren bluffen. De plichtsgetrouwe zoon en toegewijde leerling spelen totdat vader de zaak aan hem toevertrouwde, zou niet al te veel van hem moeten vergen. Hij gaf een kordaat knikje en zei: ‘Dat is goed.’

Vaders fronste. ‘Ik ben nog niet klaar. Leren hoe je mijn bedrijven en bezittingen moet beheren, is wat *ik* graag wil dat je doet. Je moeder verwacht ook iets van je. Ze wil heel graag een kleinkind.’

Langdon ging rechtop zitten. Vader bedoelde toch niet...

‘Als je een vrouw en kinderen hebt die afhankelijk van je zijn, zul je snel een volwassen vent worden. Ik verlang dus van je dat je een jonge vrouw het hof gaat maken. Volgend jaar om deze tijd ben je getrouwd.’

Langdon sprong op. Hij was bereid bijna alles voor moeder te doen, maar hem opzadelen met een vrouw en krijsende kinderen? Nu was vader te ver gegaan. ‘En als ik besluit om dat niet te doen?’ vroeg hij.

Vader haalde zijn schouders op en antwoordde: ‘Ik kan je niet dwingen. Het is jouw beslissing.’

Langdon slaakte een zucht van verlichting.

‘Maar ik heb al een voorwaarde opgenomen in mijn testament. Als jij niet voor 1 september volgend jaar hebt bewezen dat je in staat bent het bedrijf te leiden en een gezin hebt, wordt je moeders oudste neefje, Timothy – die de afgelopen drie jaar mijn trouwe voorman op de vloer was – mijn erfgenaam.’

HIJ LIJKT DE IDEALE HUWELIJKSKANDIDAAT. MAAR IS HIJ OOK DE MAN VOOR HAAR?

Atlanta, 1895. Laurel Millard wordt door haar oudere broers en zussen gedwongen om een echtgenoot te zoeken die niet alleen voor haar kan zorgen, maar ook voor haar moeder, die weduwe is. Tijdens haar werk in het Zijdepaviljoen van de Internationale Expositie van Katoenstaten ontmoet ze de knappe Landon Rochester, zoon van een rijke fabriekseigenaar. Hij lijkt de perfecte kandidaat voor een huwelijk. Maar is Landon eigenlijk wel zo volmaakt en onberispelijk als hij zich voordoet? Ook Willie Sharp, fabriekswerker, en zijn vriend Quincy, een arme zwarte arbeider, krijgen werk op de tentoonstelling. Maar hun vriendschap is lang niet voor iedereen zo vanzelfsprekend als voor henzelf, en dat zorgt voor problemen...

Kim Vogel Sawyer schrijft inspirerende historische fictie waarin hoop en vergeving centraal staan. Ze is met name bekend geworden met haar romans over de Amish en de mennonieten, maar ze schrijft ook veel over andere historische thema's.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 978 90 297 2855 3 NUR 342

9 789029 728553